

УДК 336.7

DOI: 10.18524/2413-9998.2022.3(52).275810

М. П. Федішин,

кандидат економічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58012, Україна
e-mail: m.fedyshyn@chnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0807-6814>

І. В. Павук,

магістр,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58012, Україна

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ЯК ІНДИКАТОР ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА НАДІЙНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЗОВНІШНІХ ДИСБАЛАНСІВ

У роботі розглянуто і охарактеризовано економічну сутність та необхідність управління ресурсним потенціалом комерційних банків в умовах викликів. Проаналізовано склад та структуру ресурсів банківських установ за групами державних банків, банків іноземних банківських груп та банків з приватним капіталом, оцінено ефективність управління ресурсним портфелем до початку повномасштабного російського вторгнення та в умовах війни. Теоретичні та практичні результати дослідження полягають у виробленні рекомендацій щодо підвищення ефективності управління ресурсами комерційного банку в умовах глобальних дисбалансів, невизначеності та повномасштабного російського вторгнення на територію України. Від зростання і зміцнення ресурсного потенціалу залежать стійкість і зростання в подальшому інвестиційної активності комерційних банків, а наразі – підтримка стабільної роботи у воєнний період.

Ключові слова: ресурсний потенціал, банк, банківська система, власний капітал, залучені ресурси, російське вторгнення.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У більшості країн банківський сектор є одним із найбільших сегментів фінансового ринку. В економіці України головну роль відіграє

банківська система, оскільки від її ефективного функціонування залежить розподіл національного доходу, валового внутрішнього продукту, фінансування масштабних національних проєктів та інших економічних та соціальних функцій держави. Завдяки стабільному функціонуванню банківської системи країни відбувається забезпечення фінансової стабільності, загального добробуту та сталого економічного розвитку. Наявність достатнього обсягу ресурсів комерційних банків та збалансований портфель ресурсів забезпечують стабільну ефективну і рентабельну діяльність банків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формуванню ресурсного потенціалу та методам управління ресурсами банківських установ присвячені роботи українських вчених, таких як: О. Васюренка, А. Герасимовича, О. Дзюблюка, Ж. Довгань, О. Заруби, А. Єпіфанова, В. Коваленко, С. Козьменка, І. Лютого, Г. Лановської, А. Мельниченко [1], К. Ларіонової, С. Безвух [2], А. Мороза, Л. Примостки, І. Сала, М. Савлука, Т. Смовженко, Р. Тиркала, В. Шелудько та ін. [3-6]. Завдяки працям даних науковців набула розвитку теорія та практика механізму формування, розміщення та управління ресурсами банку.

Однак на сьогодні банківська діяльність все більшою мірою піддається ризикам, зовнішнім викликам та невизначеності, а тому потребує вмілого управління ресурсами комерційного банку, що зумовлює актуальність здійснення наукового дослідження.

Постановка завдання. Мета роботи полягає у дослідженні теоретичних та практичних аспектів аналізу ресурсів вітчизняних банківських установ та окресленні рекомендацій щодо підвищення ефективності управління ресурсами комерційних банків в умовах глобальних дисбалансів, невизначеності та повномасштабного російського вторгнення на територію України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ресурси банку, їх кількісний та якісний склад є основним чинником здійснення

діяльності банку. Ресурсний потенціал банку – це сукупність усіх грошових коштів банку, що перебувають у його безпосередньому розпорядженні, а також коштів, які банк може потенційно залучити внаслідок проведення ефективної масштабної банківської діяльності або примножено чи втрачено у разі проведення активних операцій.

Іншими словами, ресурсний потенціал – це той максимальний обсяг ресурсів, які банк може залучити на фінансовому ринку. На ресурсний потенціал впливає грошово-кредитна політика центрального банку, стан розвитку фінансового ринку та безпосередньо можливість банку купувати і перекуповувати ресурси на фін ринку та не в останню чергу – якість його активів.

Головним завданням ресурсної політики банків при формуванні ресурсів є необхідність дотримання банками оптимальної структури залучених ресурсів.

Процес управління ресурсами банку повинен спрямовуватися на вирішення комплексу як поточних, так і стратегічних цілей і завдань, зокрема окремими з них можуть бути:

- визначення оптимального обсягу залучення ресурсів комерційними підрозділами банку, виходячи з цілей максимізації прибутку при забезпеченні встановленого рівня ліквідності;
- встановлення цінових орієнтирів для всіх комерційних підрозділів банку, які залучають чи розмішують ресурси;
- здійснення контролю за ризиком незбалансованої ліквідності і процентним ризиком банку [1].

В системі методів управління ресурсами банку відіграють внутрішні та зовнішні методи оцінювання ресурсного потенціалу та достатності власного капіталу як складової ресурсів [2, с. 813].

Таким чином, від достатності власного капіталу, який виконує перш за все захисну, регулюючу та функцію забезпечення

оперативної діяльності; від прийнятих ефективних рішень менеджментом банківської установи щодо зростання ресурсного потенціалу банків значно залежать сприятливий інвестиційний клімат у країні, інтеграція банківської системи у світове співтовариство, стійкість і стабільність її розвитку [6, с. 33].

Розглянемо структуру та динаміку ресурсного потенціалу банківських установ за групами банків державної форми власності, групою іноземних банків та групою банків з приватним капіталом.

Як видно з розрахованих даних, банки державної форми власності забезпечені ресурсами, зокрема у них сконцентровано найбільші обсяги залучених коштів та капіталу. Так, капітал у групі державних банків має зростаючу тенденцію за аналізований період більш, ніж на 21 млрд грн демонструє зростання. Найбільший обсяг капіталу у Приватбанку, дещо зменшився обсяг власного капіталу у Ощадбанку на 16 млрд грн. Банки іноземних банківських груп та банки з приватним капіталом акумулювали майже 93 млрд та майже 50 млрд власного капіталу у 2021 році відповідно.

Таким чином, капітал банківської галузі у 2020 році зріс до 209460 млн грн, а у 2021 році ще на 46054 млн грн і склав 255514 млн грн. Зобов'язання банківської системи за досліджуваний період зросли на 504341 млн грн в основному за рахунок зростання бази фондування за поточними рахунками. Зобов'язання групи банків з приватним капіталом у 2021 році склали 404582 млн грн, що більше на 216619 млн грн порівняно з 2019 роком. У групі банків з іноземним капіталом база фондування зросла до 546196 млн грн у 2021 році, що на 170306 млн грн більше, порівняно з 2019 роком.

Таблиця 1

**Динаміка ресурсного потенціалу
банківської системи України, млн грн**

Показник	Роки			Відхилення (+,-) 2021 року до	
	2019	2020	2021	2020 р.	2019 р.
Власний капітал					
Банки з державною формою власності, у тому числі	91503	93897	112563	18166	21060
АТ КБ «Приватбанк»	54529	52823	66615	13792	12086
АТ «Ощадбанк»	19552	21935	21870	-65	2318
АБ «Укргазбанк»	8254	8549	11631	3082	3377
АТ «Укресімбанк»	8905	10324	12447	2123	3542
Банки іноземних банківських груп	72859	77555	92981	15426	20392
Банки з приватним капіталом	35558	38007	49971	11964	14413
Всього капіталу	199921	209460	255514	46054	55593
Зобов'язання банку					
Банки з державною формою власності, у тому числі	733524	864765	846940	-17825	113416
АТ КБ «Приватбанк»	259577	334116	340642	6526	81065
АТ «Ощадбанк»	231314	213787	215018	1231	-16296
АБ «Укргазбанк»	111082	134231	111641	-22590	559
АТ «Укресімбанк»	131433	182511	179640	-2871	48207
Банки іноземних банківських груп	371890	472426	546196	73770	174306
Банки з приватним капіталом	187963	276190	404582	128392	216619
Всього зобов'язань	1293377	1613381	1797718	184337	504341
Всього ресурсів	1493298	1822841	2053232	230391	559934

Джерело: [8-10].

На основі розрахованих даних у табл. 1, побудуємо діаграми, в яких відобразимо структуру капіталу та зобов'язань за групами банків України.

Як бачимо, найбільша частка капіталу припадає на групу банків з державною формою власності – 45,8% , на групу банків з іноземним капіталом – 36,4% капіталу усіх банків даної групи і на групу банків з приватним капіталом – 17,8% у 2019 році. У 2020 році частка капіталу банків з державною формою власності зменшилася до 44,8% за рахунок зростання обсягу капіталу по групі банків з іноземним капіталом до 37% , частка капіталу групи банків з приватним капіталом незначно зросла до 18,1% . У 2021 році спостерігаємо зменшення частки капіталу банків державної форми власності до 44,1% та у банків з іноземним капіталом зниження склало 0,6% до 36,4% . Такі зміни пов’язані із зростанням частки капіталу у групі банків з приватним капіталом до 19,6% , тобто на 1,5% обсягу капіталу в даній групі.

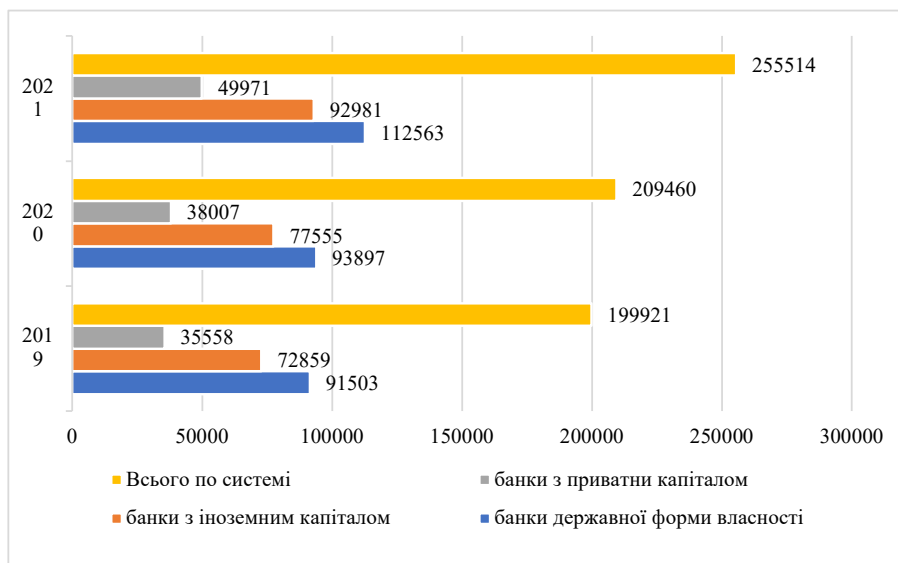

Рис. 1. Структура капіталу банківського сектору за групами комерційних банків

Джерело: [8-10]

Як бачимо на рис. 2, зобов'язання мають тенденцію до збільшення за аналізований період у всіх групах банків.

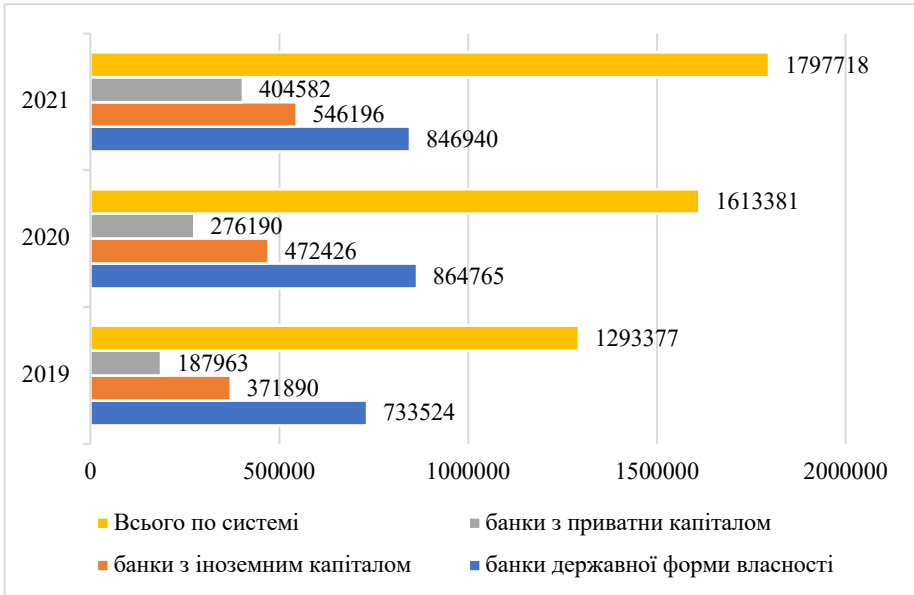

Рис. 2. Структура зобов'язань банківської системи за групами комерційних банків

Джерело: [8-10].

Відмітимо, що зобов'язання групи державних банків незначно зменшились з 864 765 млн грн у 2020 році до 846 940 млн грн у 2021 році, однак група банків з іноземним капіталом, навпаки, наростила базу фондування: з 371 890 млн грн у 2019 році до 472 426 млн грн у 2020 році та до 546 196 млн грн у 2021 році, що є позитивним явищем та демонструє ефективність процесу управління ресурсами в даній групі.

Суттєво наростили зобов'язання, серед яких переважаючі – це залучені кошти на поточні та депозитні рахунки клієнтів, зокрема у

2019 році 187 963 млн грн, 276 190 у 2020 році, 404 582 млн грн зобов'язань у 2021 році.

Сформуємо рейтинг банків з державною часткою капіталу у 2021 році за розміром бази фондування: перше місце з власним капіталом у розмірі 11 630,1 млн. грн. займає АТ КБ «Приватбанк», за ним іде АТ «Ощадбанк», на третьому місці з сумою капіталу 12 447,4 млн. грн. знаходиться АТ «Укрексімбанк» і останнє місце займає АБ «Укргазбанк». За залученими та запозиченими коштами рейтинг не змінився за досліджуваній період.

З метою оцінки ефективності управління ресурсним потенціалом банку, розглянемо структуру ресурсів групи банків іноземних банківських груп станом на 01.01.2022 року у табл. 2.

Таблиця 2

**Структура та динаміка ресурсів
іноземних банківських груп, млн грн**

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
АТ «Райффайзен Банк»					
Власні ресурси					
Статутний капітал	6154,5	6153,4	6154,5	6154,5	6154,5
Емісійні різниці	3033,0	3030,7	3033,6	3033,6	3033,6
Резервні та інші фонди банку	507,9	731,4	2258,9	2733,0	4770,4
Резерви переоцінки	889,9	837,8	1004,7	1021,1	835,0
Нерозподілений прибуток	319,2	869,6	564,2	-50,5	786,0
Всього власного капіталу	10904,6	11623,0	13015,8	12891,7	15579,5
Зобов'язання банку					
Кошти фізичних осіб	21677,8	22029,4	26257,1	34273,1	42527,3
Кошти юридичних осіб	30259,0	29761,7	40231,2	53583,1	64344,4
Кошти банків	1694,4	2858,7	193,1	238,2	196,2
Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0	0	0	0

Всього зобов'язань	61203,4	58625,7	79202,5	98656,2	116156,9
АТ «Альфа-Банк»					
Власні ресурси					
Статутний капітал	12179,8	12179,8	28726,2	28726,2	28726,2
Емісійні різниці	739,6	739,6	2367,6	2367,6	2367,6
Резервні та інші фонди банку	294,0	353,8	1228,4	1421,0	1536,5
Резерви переоцінки	336,1	11,3	136,0	65,2	26,4
Нерозподілений прибуток	-9570,3	-8243,3	-23938,9	-22957,1	-19750,7
Всього власного капіталу	3978,2	5041,1	8519,4	9623,0	12906,0
Залучені та запозичені ресурси					
Кошти фізичних осіб	23608,0	32308,2	36659,5	43641,3	48910,7
Кошти юридичних осіб	17758,5	18762,8	22587,9	30445,3	40582,3
Кошти банків	662,0	118,5	50,3	130,4	83,3
Боргові цінні папери, емітовані банком	62,3	69	6,9	8,5	4,7
Всього зобов'язань	45552,1	54338,8	63390,0	87970,0	102806,3
АТ «Укрсиббанк»					
Власні ресурси					
Статутний капітал	5069,3	5069,3	5069,3	5069,3	5069,3
Емісійні різниці	811,2	811,2	811,2	811,2	811,2
Резервні та інші фонди банку	59,1	132,5	265,5	891,9	220,4
Резерви переоцінки	6,6	6,6	6,5	6,5	6,4
Нерозподілений прибуток	-374,8	705,8	626,4	1312,1	1454,5
Всього власного капіталу	5571,5	6725,3	6778,9	8090,9	9545,4
Залучені та запозичені ресурси					
Кошти фізичних осіб	13119,5	14792,5	18248,8	25258,9	28371,4
Кошти юридичних осіб	22645,3	25394,8	26100,9	36978,8	37749,7
Кошти банків	60,1	0	0	0	0
Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0	0	0	0
Всього зобов'язань	41005,2	45287,8	46520,2	64225,0	68714,4

Джерело: [8-10].

На основі даних табл. 2 можна побачити, що найбільший ресурсний портфель у 2021 році, який дорівнює 131736,4 млн грн, має АТ «Райффайзен Банк». Показники інших двох банків, а саме АТ «Альфа-Банк» та АТ «Укрсиббанк» мають 115 712,3 млн грн та 78 259,8 млн грн відповідно.

Оцінімо ресурсний потенціалі групи банків з приватним капіталом та детальніше проаналізуємо структуру ресурсів на прикладі АТ «ПУМБ», АТ «Універсал Банк» та Акціонерний банк «Південний», які у рейтингу групи за ресурсами займають провідні три місця.

Таблиця 3

Ресурсний потенціал банків з приватним капіталом, млн грн

Показника	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Акціонерний банк «Південний»					
Власні ресурси					
Статутний капітал	1339,1	1339,1	1339,1	1639,8	2048,0
Емісійні різниці	335,6	335,6	335,6	335,6	335,6
Резервні та інші фонди банку	142,0	144,6	158,6	178,6	198,6
Резерви переоцінки	287,3	245,2	264,8	250,8	203,8
Нерозподілений прибуток	197,3	447,2	438,2	512,3	972,5
Всього власного капіталу	2301,2	2511,6	2837,0	3103,2	3758,5
Залучені та запозичені ресурси					
Кошти фізичних осіб	73,9	8461,9	9190,7	10773,0	12595,2
Кошти юридичних осіб	8347,3	8906,7	10410,0	15825,6	24419,8
Кошти банків	3374,3	1528,3	1020,3	977,6	852,5
Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0	0	0	0
Всього зобов'язань	23172,0	22426,2	23846,7	33018,7	43884,0
Статутний капітал	3294,5	3294,5	3294,5	4780,6	4780,6
Емісійні різниці	101,7	101,7	101,7	101,7	101,7

Резервні та інші фонди банку	1475,4	1475,4	1475,4	1605,9	2909,9
Резерви переоцінки	553,4	450,0	579,2	579,0	562,2
Нерозподілений прибуток	-551,7	996,3	3616,6	2616,9	4207,0
Всього власного капіталу	4873,3	6317,9	9067,4	9684,0	12561,3
АТ «Універсал банк»					
Власні ресурси					
Статутний капітал	3102,7	3102,7	3102,7	3702,7	4202,7
Емісійні різниці	1375,4	1375,4	1375,4	1375,1	1912,5
Резервні та інші фонди банку	7,7	0	0	53,3	121,9
Резерви переоцінки	1907,0	5,4	28,6	-1,6	-46,5
Нерозподілений прибуток	-3576,4	-3606,7	-3103,7	-2469,9	533,8
Всього власного капіталу	928,5	876,8	1703,1	2659,6	6724,4
Залучені та запозичені ресурси					
Кошти фізичних осіб	2071,0	4318,6	10524,9	22143,2	33471,9
Кошти юридичних осіб	3100,2	2620,5	3814,5	5232,1	9293,3
Кошти банків	13	0,01	64,6	298,6	597,9
Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0	0	0	0
Всього зобов'язань	5300,6	7501,3	1550,5	31303,1	50863,4

Джерело: [8-10].

Можна побачити, що найбільш забезпеченим ресурсами з представлених банківських установ даної групи є АТ «ПУМБ». Протягом даного періоду помітне постійне зростання власних, залучених та запозичених ресурсів АТ «ПУМБ». Його ресурсний потенціал станом на 01.01.2022 року становить 104 648,8 млн грн.

Аналіз ресурсного потенціалу банківської галузі показав, що найбільшу ресурсну базу серед банків з державною часткою капіталу має АТ «Приватбанк»; серед банків іноземних

банківських груп має АТ «Райффайзен банк», а серед банків з приватним капіталом перше місце займає АТ «ПУМБ».

Примітно, що обсяг депозитних коштів банків щороку зростав з темпом близько 10% . У 2021 році частка гривневих вкладень фізичних осіб на поточних рахунках досягла рекордних показників у банківській діяльності, проте у другій половині 2021 року зростання цих вкладів сповільнилося.

2021 рік став періодом підготовки банківської системи України до безпрецедентних випробувань повномасштабною військовою агресією росії. Запорукою стабільної та безперебійної роботи фінансової системи під час війни, а також міцним підґрунтям для надійної фінансової оборони країни стала ефективна, злагоджена та професійна робота команди Національного банку, банківського та небанківського секторів.

Національний банк послідовно проводив проактивну, прозору та передбачувану монетарну політику, що сприяло тому, що, незважаючи на складну ситуацію, тренд на прискорення зростання споживчих цін в Україні на відміну від багатьох інших країн був переломлений: із жовтня інфляція почала сповільнюватись до 10% річних на кінець 2021 року. Також вдалося зберегти контроль за інфляційними очікуваннями та підтримати довіру до гривні і продовжити тенденцію де доларизації [4, с. 422].

Завдяки прискореному нарощенню кредитування населення та бізнесу за рік чисті активи банків зросли на 12,8% . Активному відновленню кредитної активності банків сприяло підтримання м'яких монетарних умов: у 2021 році спостерігалися найвищі з 2013 року темпи зростання кредитного портфеля як в корпоративному, так і в роздрібному сегменті – близько до 40% р/р. 2021 рік став роком подальшої цифрової трансформації фінансової системи. Продовжували упевнено зростати кількість та обсяги безготівкових платежів із використанням платіжних карток. Частка

безготівкових розрахунків в Україні з використанням платіжних карток збільшилася до майже 61% на кінець 2021 року з 56% на початку року, що мало позитивні наслідки в умовах війни впродовж 2022 року [7].

З початку 2022 року поведінка вкладників свідчила про можливе посилення ризиків ліквідності в разі повномасштабної війни. Через негативне інформаційне поле, яке було переповнене повідомленнями про очікуваний напад росії, спостерігався поступовий відплив депозитів із банків. Уже у першій половині 2022 року ризик ліквідності не реалізувався, а загальний обсяг банківських ресурсів зріс за рахунок поточних рахунків населення країни. Кошти фізичних осіб залишалися стабільними, корпоративні депозити зменшились.

Із початком повномасштабного російського наступу ризики суттєвих відпливів коштів не реалізувалися. Банківські ресурси навпаки зростали передусім за рахунок припливу гривневих коштів на рахунки населення. Роботодавці виплатили авансом значні обсяги заробітної плати. Надходження пенсій та соціальних виплат від держави також стало додатковим джерелом коштів на рахунках у банках. За 10 днів лютого та березень обсяг гривневих коштів населення на банківських рахунках зріс на близько 20% . З початком бойових дій НБУ прийняв наступні рішення щодо фонування банківської системи:

- було встановлено м'які ліміти на зняття гривневих коштів населення, в Україні становило до 100 тис. грн у день, за кордоном ліміти зняття готівки до 50 тис. грн на місяць;
- спочатку заборонив знімати валютні вклади, проте згодом поетапно збільшив ліміт до еквіваленту 100 тис. грн у день;
- запровадив бланкове рефінансування для покриття можливих відпливів коштів населення [3, с. 212].

Ставки за депозитами населення знижуються під час повномасштабної війни, як і під час коронакризи і можуть сягати нових історичних мінімумів. Банки спершу суттєво знизили ставки за поточними коштами, а пізніше і за строковими, адже не відчували загрози ліквідності. Це певною мірою підтверджує довіру населення до банків [11-12]. Проте пришвидшення інфляції створювало ризики для подальшого утримання вкладів насамперед строкових. Сигналом для подальшого поступового підвищення депозитних ставок стало підвищення НБУ в червні ключової ставки до 25% .

Напередодні наступу росії, обсяги коштів, які залучені банками на зовнішніх ринках, були незначними – близько 4% зобов'язань. Тому погіршення суверенних кредитних рейтингів та фактичне закриття міжнародних ринків для України майже не відображається на стійкості фінансових установ. Банкам і надалі було дозволено обслуговувати зовнішні кредити [8].

Для забезпечення своєї діяльності та залучення додаткових коштів для збільшення ресурсної бази банківські установи банки у надскладних умовах шукають та використовують усі можливі засоби та інструменти. Залучені та запозичені кошти є ключовим елементом ресурсної бази, яким можна регулювати достатність ресурсів у банку.

Висновки і пропозиції. Ресурсним потенціалом банківських установ прийнято вважати сукупність усіх грошових коштів, які знаходяться у розпорядженні банку, а також тих коштів, які банк має змогу використовувати внаслідок проведення ефективної банківської діяльності. Основною проблемою банківських установ є залучення та підтримка банківських ресурсів на достатньому рівні. Саме тому, банківським установам потрібно створювати нові банківські продукти, удосконалювати технологічні процеси обслуговування клієнтів і системи менеджменту загалом. Також комерційні банки повинні розвивати ефективну клієнтську

політику, яка передбачає розробку спеціальних програм розвитку вигідних взаємовідносин з вкладниками та клієнтами.

Від того наскільки банки будуть приділяти увагу процесу формування та використання банківських ресурсів залежить їх можливість ефективно надавати клієнтам банківські послуги.

Зауважимо, що на ресурсну базу банків відчутний вплив має державне регулювання банків. Головними завданнями регуляторної політики в банківській сфері в умовах повномасштабного російського вторгнення є підтримання фінансової стабільності та надійності банків, підтримання довіри до них з боку вкладників та кредиторів, зростання капіталізації банків та їх здатності задовольняти зростаючі потреби економіки в позичкових ресурсах. Банківські установи повинні формувати свою ресурсну базу на реальних джерелах, які визначаються сучасним станом національної економіки та можливостями її відновлення в перспективі.

Список використаної літератури

1. Лановська Г. І., Мельниченко А. І. Ресурсний потенціал банківських установ як основа стабільного функціонування банківської системи України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2015. Випуск 4. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/4_2015ua/6.pdf.
2. Ларіонова К. Л., Безвух С. В. Достатність власного капіталу банків України в 2015-2017 роках: стан, проблеми та шляхи вирішення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 22. С. 811–818. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/153.pdf>.
3. Федішин М. П. Фінансова оборона країни в умовах війни. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки* : матеріали IV Міжнар.наук.-практ. конф. (Чернівці, 12 травня 2022 р.). Чернівці : Черн. нац.ун-т, 2022. С. 209–213.
4. Федішин М., Жаворонок А., Абрамова А. Основні тенденції ринку банківських послуг: кредитний та депозитний акцент. *Проблеми і перспективи економіки та управління* : науковий журнал. 2019. № 4 (20).

- C. 412–425. DOI: 10.25140/2411-5215-2019-4(20)-412-425. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/204806/204748>.
5. Гладких Д. Стратегічні орієнтири реформування політики управління сектором державних банків. *Вісник Національного банку України*. 2018. № 5. С. 12–17.
 6. Перезовова І. В., Боднарчук О. І., Боднарчук О. Г., Політова А. С. Нормативно-правові аспекти банківського регулювання та забезпечення надійності банківської системи України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2019. Т. 1, № 28. С. 26–35. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/162989/162736>.
 7. Федішин М. П., Вовк М. М. Діджиталізація безготівкових розрахунків в умовах пандемії CoVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/811>.
 8. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>.
 9. Звіт про фінансову стабільність. Національний банк України. 2021. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2021-H2.pdf?v=4.
 10. Річний звіт Національного банку України за 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/richniy-zvit-natsionalnogo-banku-za-2021-rik-klyuchovi-markeri-z-min-u-ekonomitsi-ta-finansoviy-sistemi-vprodovj-roku>.
 11. Корнилюк Р. У центрі тайфуна: банківські тренди першого півріччя 2022 року. *Економічна правда*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/08/25/690817>.
 12. Харламов П. Ті, що вистояли. *Рейтинг банків Mind 2022*. URL: <https://mind.ua/publications/20246130-ti-shcho-vistoyali-rejting-bankiv-2022>.

Стаття надійшла 27.10.2022 р.

Maiia Fedyshyn,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2, Kotsiubynsky str., Chernivtsi, 58012, Ukraine
e-mail: m.fedyshyn@chnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0807-6814>

Iryna Pavuk,

Master's degree,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2, Kotsiubynsky str., Chernivtsi, 58012, Ukraine

RESOURCE POTENTIAL OF COMMERCIAL BANKS AS AN INDICATOR OF FINANCIAL STABILITY AND RELIABILITY OF THE BANKING INDUSTRY IN THE CONTEXT OF EXTERNAL IMBALANCES

An effective system of managing the bank's resource potential is one of the main conditions for stable functioning and ensuring competitive advantages in the market of banking services. The size and structure of the bank's resource potential are influenced by factors of the market environment, which are manifested as economic, political, legal, social, technological opportunities and threats to the development of the bank. It is obvious that due to changes in the regulation of banking activity, changes in macro- and microeconomic dynamics, fluctuations in the money market situation, structural fluctuations in corporate and personal incomes, etc., the resource base for the formation of commercial banks is not stable. The paper examines and characterizes the economic essence and necessity of managing the resource potential of a commercial bank. The composition and structure of the resources of banking institutions by groups of state banks, banks of foreign banking groups and banks with private capital was analyzed, the effectiveness of resource portfolio management before the start of a full-scale Russian invasion and in war conditions was evaluated. The main methods of research were: the method of theoretical generalizations, the method of analysis, the tabular and graphical method, the method of comparison, abstract-logical methods. The theoretical and practical results of the research consist in developing recommendations for improving the efficiency of the commercial bank's resource management in conditions of global imbalances, uncertainty and a full-scale Russian invasion of the territory of Ukraine. The issue of formation and effective management of the resource potential of banking institutions remains relevant, optimization of the structure and selection of the resource portfolio management strategy is especially in demand in the modern conditions of scarcity of bank resources. The stability and further growth of the investment activity of commercial banks depends on the growth and strengthening of the resource potential, and currently – the support of stable work during the war period.

Key words: resource potential, bank, banking system, own capital, involved resources, russian invasion.

References

1. Lanovska, H. I. & Melnychenko, A. I. (2015). Resursnyi potentsial bankivskykh ustanov yak osnova stabilnoho funktsionuvannia bankivskoi systemy Ukrainy [Resource potential of banking institutions as the basis of stable functioning of the banking system of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii A : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and world economy*, vol. 4, pp. 17–19. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2015_4_6 [in Ukrainian].

2. Larionova, K. L. & Bezvukh, S. V. (2018). Dostatnist vlasnoho kapitalu bankiv Ukrainy v 2015–2017 rokakh: stan, problemy ta shliakhy vyrishennia [Equity adequacy of Ukrainian banks in 2015–2017: state, problems and solutions]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national economic problems*, vol. 22, pp. 811–818. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/153.pdf> [in Ukrainian].
3. Fedyshyn, M. P. (2022). Finansova oborona krainy v umovakh viiny [Financial defense of the country in conditions of war]. *Finansovi instrumenty staloho rozvytku ekonomiky: materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (Chernivtsi, 12 travnia 2022 r.). Chernivtsi: Chern. nats.un-t, pp. 209–213. [in Ukrainian].
4. Fedyshyn, M., Zhavoronok, A. & Abramova, A. (2019). Osnovni tendentsii rynku bankivskykh posluh: kredytnyi ta depozytnyi aktsent [The main trends of the market of banking services: credit and deposit emphasis]. *Problemy i perspektvy ekonomiky ta upravlinnia : naukovyi zhurnal – Problems and prospects of economics and management: scientific journal*, vol. 4 (20), pp. 412–425. Available at: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/204806/204748> [in Ukrainian].
5. Hladkykh, D. (2018). Stratehichni oriientyry reformuvannia polityky upravlinnia sektorom derzhavnykh bankiv [Strategic guidelines for reforming the management policy of the state bank sector]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy – Bulletin of the National Bank of Ukraine*, vol. 5, pp. 12–17. [in Ukrainian].
6. Perevozova, I. V., Bodnarchuk, O. I., Bodnarchuk, O. H. & Politova, A. S. (2019). Normatyvno-pravovi aspekty bankivskoho rehuliuвання ta zabezpechennia nadiinosti bankivskoi systemy Ukrainy. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky – Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol.1, no. 28, pp. 26–35. Available at: <http://fkd.org.ua/article/view/162989/162736> [in Ukrainian].
7. Fedyshyn, M. P. & Vovk, M. M. (2021). Didzhitalizatsiia bezgotivkovykh rozrakhunkiv v umovakh pandemii CoVID-19 [Digitization of cashless payments in the context of the CoVID-19 pandemic]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 32. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/811> [in Ukrainian].
8. Ofitsiyni sait Natsionalnoho banku Ukrainy [Official website of the National Bank of Ukraine]. Available at: <https://bank.gov.ua/> [in Ukrainian].
9. Zvit pro finansovu stabilnist. Natsionalnyi bank Ukrainy, 2021 [Official website of the National Bank of Ukraine], available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2021-H2.pdf?v=4 [in Ukrainian].
10. Richnyi zvit Natsionalnoho banku Ukrainy za 2021 [Annual report of the National Bank of Ukraine for 2021]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/>

- richniy-zvit-natsionalnogo-banku-za-2021-rik-klyuchovi-markeri-zmin-u-ekonomitsi-ta-finansoviy-sistemi-vprodovj-roku [in Ukrainian].
11. Kornyluk, R. U. (2022). U tsentri taifunu: bankivski trendy persho ho pivrichchia 2022 roku [In the center of the typhoon: banking trends in the first half of 2022]. *Ekonomichna pravda – Economic truth*. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/08/25/690817/> [in Ukrainian].
 12. Kharlamov P. Ti, shcho vystoialy. Reitynh bankiv Mind 2022 [Those who survived. Mind 2022 bank rating]. Available at: <https://mind.ua/publications/20246130-ti-shcho-vistoyali-rejting-bankiv-2022> [in Ukrainian].